

Museums-Tidende

MUSEUMS-TIDENDE NR.2 OKTOBER 1995 5.ÅRGANG S.1

"KJÆRE BYRÅKRATER OG POLITIKERE...."

15 juni kunne Stavanger Museum igjen åpne dørene til den gamle hovedbygningen i Muségaten 16. Den offisielle åpning ble foretatt av byens ordfører, Leif Måsvær. 17 dager seinere startet museums-konferansen ICOM 1995.

Konferansedeltakere, turister og byens befolkning har valfartet til museet for å se på resultatet. Og responsen fra publikum har vært meget god. Et stort prosjekt er brakt til sin avslutning etter mye positiv vilje fra lokale kulturbyråkrater og politikere. Men hva skal så skje?

Stavanger Museum er en kulturinstitusjon i en dynamisk utvikling hvor stadig nye

dristige mål settes og viktige milepeler nås. Nå skal Muségaten 16 brukes til nytte for det samfunn som ga mulighet for ruste opp dette verdifulle bygget. Nå skal museets øvrige fagavdelinger og anlegg få mulighet for videreutvikling.

Så kjære byråkrater og politikere: Tro ikke at jobben er gjort og glem oss ikke. Sørg heller for å gi oss de ressursene som skal til for at samfunnet skal kunne høste det enorme potensiale som ligger i en institusjon som Stavanger Museum. Først da vil man kunne få full uttelling for de investeringer som er gjort.

Ove Magnus Bore

HERMETIKKMUSEET UNDER ICOM

ICOM 1995

Stavanger, Norway

ICOM var en ubetinget suksess for hermetikkmuseumet. Med åpningstider som strakk seg langt utover kveldene, og publikum som strømmet til i hundrevis hver dag, framsto museet som et levende eksempel på norsk kulturformidling.

Museets guider hadde en svært travel uke. Vi fikk besøk av grupper nesten hver dag, samtidig som svært mange ICOM deltakere fant fram til oss på egenhånd.

Røyking av brisling og guidenes rollespill i utstillingene stod sentralt i museets presentasjon. I tillegg ble det også fortært en stor mengde toast med sardiner i løpet av uka.

Hermetikkmuseumet fikk en hyggelig åpning på ICOM uken. Hennes kongelige høyhet Dronning Sonja stod for den offisielle åpningen av ICOM 95, og var derfor på besøk i Stavanger søndag 2. juli. I en pause fra det offisielle ICOM-programmet ønsket hun en spasertur i Gamle Stavanger, og la derfor turen innom museet for en halvtimes omvisning. Museet disket opp med brisling-toast og eplemost, før Dronningen ble vist inn i utstillingen.

Selve omvisningen ble foretatt av museets guider, og Dronningen fikk et autentisk inntrykk av hvordan vi formidler hermetikkhistorien. Hun satte tydelig pris på varmrøkt brisling, og var meget interessert i byens hermetikkhistorie.

Bjørn Arild Hansen Ersland

STAVANGER MUSEUM BIBLIOTEKAR

Ved Stavanger Museums bibliotek er det ledig 60% stilling som bibliotekar fra 1.januar 1996.

Søkere må ha eksamen fra Statens bibliotek og informasjonshøgskole.

Ytterligere opplysninger fås ved henvendelse til Stavanger Museum, v/bibliotekleder Karin R. Hausberg, tlf.51 52 60 35.

Søknad med vitnemål og attester sendes Stavanger Museum, Musegt.16, 4005 Stavanger, innen 1.november 1995.

STAVANGER MUSEUMS VENNER

inviterer medlemmene til omvisning
v/museumsdirektør

Ove Magnus Bore

og byarkivar

Egil Henriksen

i de nye byhistoriske utstillingene
på Stavanger Museum/musegt.16

onsdag 18.oktober kl.19:00

Enkel servering

Gamle norske trebåter bevaring og vedlikehold

Fig. 2. Hans Strøms illustrasjon av en Sunnmørsredning slik den så ut i slutten av 1700-årene.

Mange norske museer er etter hvert blitt eiere av gamle båter. Dette skyldes blant annet at folk i økende grad har blitt oppmerksomme på at gamle trebåter er en verdifull del av kulturarven vår. For å sikre at båtene blir tatt godt

vare på har mange gitt båter som gaver til museene. Noen museer har også økt sine båtsamlinger gjennom å drive systematisk innsamling av gamle trebåter fra sine distrikter.

Tidligere visste folk langs kysten og ved elver og vann i innlandet hvordan båtene skulle stelles for å holde lengst mulig. Idag er mye av denne kunnskapen ikke lenger noen selvfølge, verken for brukere av tradisjonelle båter eller for museumsfolk. Mange fine gamle farkoster forringes og tar skade fordi de som har ansvaret mangler tilstrekkelige kunnskaper om daglig stell og vedlikehold.

For å avhjelpe denne situasjonen har førstekonservator ved universitetets oldsaksamling, Dr.philos Arne Emil Christensen, skrevet boken "Gamle norske trebåter - bevaring og vedlikehold". Boken er et forsøk på å gjenopplive og systematisere noen av de gamle kunnskapene. Hovedtanken er at den skal kunne brukes som håndbok både for museumsfolk og andre som har ansvar for å ta vare på tradisjonelle båter.

Boken, som er på 110 sider, ble utgitt på Grøndahl Dreyer forlag i 1992. Den kostet da kr 298 i bokhandelen. Stavanger Sjøfartsmuseum har overtatt en liten del av restopplaget og selger nå boken for kr 198. Ta kontakt med oss hvis du ønsker deg et eksemplar.

Roar Svendsen

Årets høstutstilling på Stavanger Sjøfartsmuseum ble åpnet søndag 1. oktober

Annonse 1884.

Fra P. Gunnestads Iglehandel.
(Hjørnet af Skipper- og Carl Johansgade 5)
CHRISTIANIA,
anbefales i større og mindre Partier
bedste Sort mørkegraa, middelstore
BLODIGLER.

Til DHrr. Læger og Apothekere leveres 100 Stykker for 10 Kr.

Udenbyes Ordre, ledsaget af Remisse, expederes prompt.

I år er det 400 år siden det første apoteket kom til Norge. I den forbindelse ble denne utstillingen, som har fått tittelen "Apotekene i Norge gjennom 400 år". Den er produsert av Jubileumskomiteen for apotekene i Stavanger, Sandnes og Sola. Utstillingen begynner med en tenkt arbeidssituasjon for en apoteker på slutten av 1500-tallet. Med utgangs-

punkt i et kobberstikk er blant annet miljø, verktøy og klær gjenskapt slik som de så ut for 400 år siden. Vi beveger oss deretter gjennom tid, og viser to gamle medisinskrin som har vært om bord på skip. Disse settes opp mot dagens "skips-medisin"

Neste stopp er et ganske komplett apotek fra siste århundreskifte. Der får vi oppleve "pillejomfruenes" gjøremål og laboratorienes mange spesielle redskaper. Publikum får anledning til å lage tabletter av sjokolade og lakris. Disse kan de spise eller ta med seg hjem. Krydder og urteintereserte får et innblikk i hva apotekene har å by på av gamle og nye ting. Gamle

oppskriftsbøker som er lagt ut, oppskrifter på preparater som vil gi bedre helse eller kurere sykdommer. Det vil også bli rettet søkelys mot blodiglens sentrale rolle i medisins historie. De er for øvrig nå iferd med å få sin renessanse i moderne medisin. Levende blodigler vil bli vist i iglekrukker.

Til slutt gjør vi et stopp i kontoret til en arbeidende apoteker, rikt utstyrt med bøker som har vært i daglig og årlig bruk. Det blir vist video som viser hvordan forskjellige ting ble laget i apotekene i gamle dager. Velkommen!

Roar Svendsen

AKTIVITETSPROGRAM STAVANGER MUSEUM OKTOBER/NOVEMBER/DESEMBER 1995

OKTOBER

Søndag 15.: "Klippfisk til Baskerland". Med Anna af Sand til Spania sommeren 1995. Lysbildekåseri av avdelingsleder Randi Skotheim.
Sted: Sjøfartsmuseet kl.13:00

Søndag 22.: Finalen i Skolemesterskapet i mablis.
Sted: Hermetikkmuseet kl.12:00

Søndag 22.: Kammerkonsert. **Sted:** Ledaal kl.13:00

NOVEMBER

Søndag 5.: Kammerkonsert. **Sted:** Ledaal kl.13:00

Søndag 5.: Aktivitetsdag med røyking av brisling og bytting av iddisar.
Sted: Hermetikkmuseet kl.11:00 - 16:00

Søndag 5.: Familiedag. **Sted:** Stavanger Museum/Musegt.16 kl.11:00 - 16:00

Søndag 19.: Kammerkonsert. **Sted:** Ledaal kl.13:00

DESEMBER

Søndag 3.: Julearrangement på Hermetikkmuseet og Julemarked
Sted: Gamle Stavanger kl.11:00 - 16:00

Søndag 10.: Julefest for hele familien.
Sted: Ledaal og Breidablikk kl.11:00 - 16:00

Alle søndagene i oktober og november blir det orienteringer i jubileums-utstillingen. Film og demonstrasjoner. Sjøfartsmuseet kl.11:00 - 16:00

Alle fem anleggene er åpne
hver søndag 11:00 - 16:00

NYE UTSTILLINGER

Stavanger Museum/Musegt.16

Faste utstillinger

- * Byhistorisk utstilling "Fra fortidslandsskap til oljeby"
- * Temautstillinger "Et byhistorisk teater"
- Glimt fra Stavangers historie 1600 - 1900

Stavanger Sjøfartsmuseum

Midlertidige utstillinger

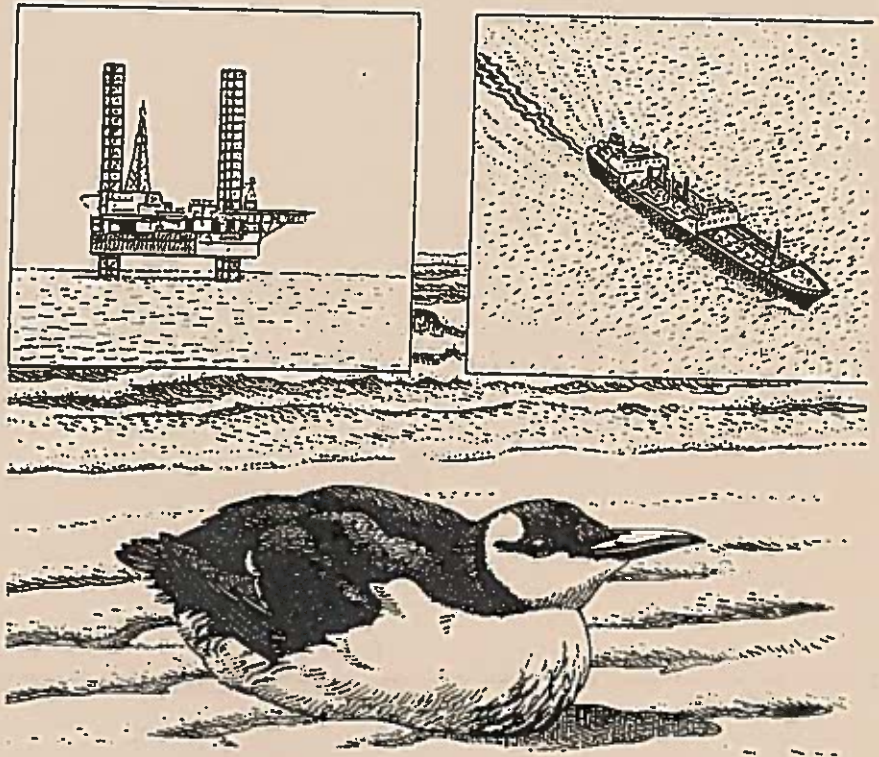
- * Jubileumsutstilling:
"Apotekene i Norge gjennom 400 år"
- Orientering i utstillingen hver søndag i oktober og november

Fingerprintanalyse av oljeskadd sjøfugl Pionerprosjekt i samarbeide med Statoil

Stavanger museum har i en årrekke vært involvert i undersøkelser av ilandrevne sjøfugler og har foretatt den nasjonale koordineringen av EBBS (European beached bird surveys). EBBS ble primært startet for å registrere forurensningsgraden i havet utenfor utvalgte studieområder rundt omkring i Europa. Det var meningen å analysere oljeprøver fra de forskjellige områdene i et felles laboratorium. Analyseresultatene regnet man med ville gi et bilde av hvilken betydning ulike forurensningskilder hadde for forurensningen av sjøfugler i de forskjellige studieområdene. Resultatene skulle danne basis for å evaluere effekten av politiske tiltak og behovet for nye. Dessverre så ble det ikke mulig å gjennomføre oljeanalyser i regi av EBBS, på grunn av manglende finansiering.

Det mest omfattende prosjekt som til nå har blitt gjennomført for å fastslå det relative bidraget fra ulike olje-typer på sjøfugl-døden ble utført i perioden 1990-92. Prosjektet omfattet Nederland, Tyskland og Danmark. Resultatene fra denne undersøkelsen viste at oljesøl fra skipstrafikken dominerte i prøvene fra sjøfuglene.

Stavanger museum har nå i samarbeid med Statoil, startet en systematisk undersøkelse av ilandrevne sjøfugler med tanke på å kartlegge kildene for olje i fjærdrakten på fuglene. Det er første gang et slikt prosjekt blir utført i Norge. Tidligere har undersøkelsene av ilandrevne sjøfugler bare kunnet si noe om

Figur basert på Camphuysen, C.J. & J.A. van Franeker 1992. The value of beached bird surveys in monitoring marine oil pollution. Techn. Rapp. Vogelbescherming Nederland, Zeist.

graden av oljeforurensning i havet utenfor de undersøkte områdene. Hvor oljen stammet fra, kunne en bare gjette seg til. Derfor er dette prosjektsamarbeidet med Statoil av stor interesse. Feltarbeidet startet i september og det omfatter utvalgte strender langs Jæren (fra Viste til Sirevåg). Dette arbeidet vil vare fram til månedskiftet april-mai 1997. På bakgrunn av oljeanalyser tar en sikte på å utarbeide en slutt rapport for prosjektet innen 1. desember 1997.

"Fingerprint-analysene" baseres på karakteristiske "fingeravtrykk" / bilder som resultat av de kjemiske

analysene (GC/MS), gasskromatografi/massespektrometri av oljen. Hver oljetype gir et unikt bilde, og resultatet fra en oljeanalyse kan brukes til å bekrefte/avkrefte en mistanke om at oljen på fjærdrakten av en fugl stammer fra et bestemt oljefelt, fra skipstrafikk etc.

Gi beskjed om tilgriste fugler som du ser på Jærstrendene til undertegnede slik at jeg kan sikre et størst mulig antall oljeprøver til prosjektet! Jeg vil selv dra ut og foreta nødvendige prøver og registreringer.

Kolbjørn Skipnes

PERSONALNYTT

26.09.95 begynte Arne Hatløy som sivilarbeider ved Stavanger Museum. Vi ønsker han velkommen og håper han vil trives i den perioden han skal være hos oss.

C-post

Ansvarlig red.:
Ove Magnus Bore
Redaksjon:
Arne Hatløy
Arvid Sandal
Layout:
Arvid Sandal

Avsender:

Stavanger Museum
Muségaten 16
N-4005 Stavanger